Dimethenamid-P

Cas nr. 163515-14-8

Specifieke verontreinigende stof. Herbicide.

Normen (µg/l)

	JG-OGW	MAC-OGW	Doel realisatie
Landoppervlaktewater	0,13	1,6	2015
Ander oppervlaktewater	-	-	-

Toelichting

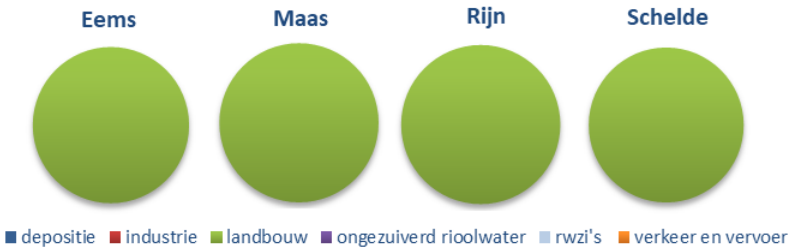
In het besluit kwaliteit leefomgeving[1] zijn bovenstaande, wettelijke normen voor dimethenamid-P vastgelegd. Recent heeft het RIVM ook een geactualiseerde normstelling gepubliceerd[2] met JG- en MAC-OGW's van 0,51 en 1,4 µg/l voor landoppervlaktewater en 0,051 en 0,14 µg/l voor ander oppervlaktewater. Ook dit zijn officieel vastgestelde normen, maar de wettelijke norm is nog niet herzien. Bij de eerstvolgende herziening van het besluit kwaliteit leefomgeving kunnen de nieuwe normwaarden worden overgenomen. In de tussentijd kunnen eventuele overschrijdingen van de JG-OGW worden herbeoordeeld.

Belasting

Vracht in kg/jaar in 2023

	binnenlandse emissies
Eems	17
Maas	96
Rijn	288
Schelde	28

Binnenlandse belasting

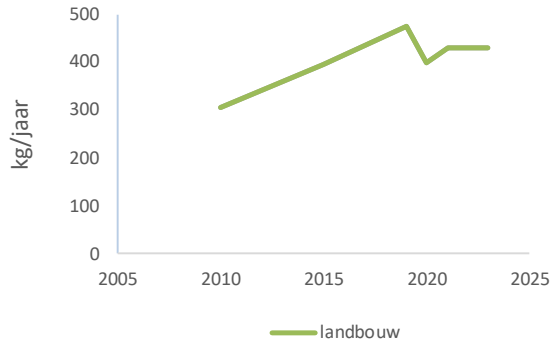

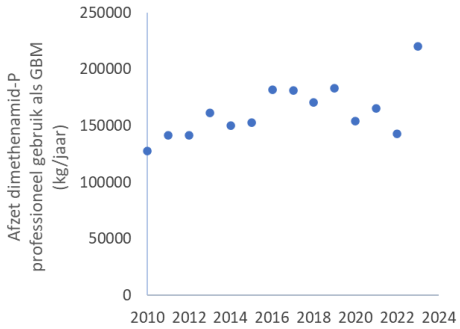
Toelichting

Dimethenamid-P is een in Nederland toegelaten herbicide (https://toelatingen.ctgb.nl/nl/authorisations;). In de emissieregistratie zijn alleen gegevens over de emissies vanuit landbouwkundig gebruik opgenomen. In de Watson-database[3] zijn voor de jaren 2023-2025 171 analyses in RWZI-effluent opgenomen. In 53 hiervan lag de concentratie boven de bepalingsgrens met een gemiddelde en maximale concentratie van 0,02 en 0,5 µg/l respectievelijk.

[1] https://wetten.overheid.nl/BWBR0041313/2026-01-31;
[2] VSP rapportnummer 2025-1095;
[3] http://www.emissieregistratie.nl/erpubliek/erpub/wsn/default.aspx;

Trends binnenlandse vracht

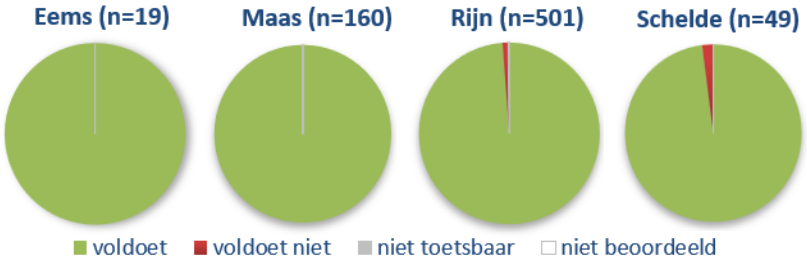
Toelichting

Tussen 2010 en 2019 zijn de emissies vanuit landbouwkundig gebruik met ongeveer de helft toegenomen. Deze trend komt overeen met de veranderingen in de afzet van dimethenamid-P voor professioneel gebruik[4]. In 2010 bedroeg deze afzet 127.000 kg en in 2019 183.000 kg. In 2023 was de afzet met 220.000 kg opvallend hoog, maar vooralsnog is onduidelijk of dit op een verdere stijging dan wel een eenmalige uitzondering duidt. Er zijn geen gegevens over de buitenlandse aanvoer.

Toestand

Beoordeling oppervlaktewaterlichamen

	2026
Voldoet	722
Voldoet niet	6
Niet toetsbaar	0
Niet beoordeeld	1
Totaal	729

Toelichting

In het stroomgebied van de Rijn en Schelde zijn nog enkele overschrijdingen van de JG-OGW vastgesteld. Aan de MAC-OGW werd overal voldaan. Voor de nog resterende overschrijdingen kunnen de recent geactualiseerde normwaarden in de beoordeling betrokken worden. Over de periode 2014-2025 vertonen de concentraties in oppervlaktewater geen betekenisvolle verandering (https://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl/atlas/1/1;).

Maatregelen

In het emissiereductieplan is aangegeven dat de meeste normoverschrijdingen aan overmatige neerslag waren te relateren en zijn maatregelen benoemd om de bewustwording te vergroten – met name in de boomteelt en maisteelt – met als doel deze emissie te reduceren. Gelet op het geringe aantal normoverschrijdingen zijn dergelijke generieke maatregelen minder effectief en wordt een locatiespecifieke evaluatie aanbevolen, waarbij ook de recent geactualiseerde normwaarden betrokken kunnen worden. Uit de bestrijdingsmiddelenatlas blijkt namelijk dat de meeste normoverschrijdingen betrekking hebben op de JG-OGW met een maximale overschrijdingsfactor van 5, terwijl de geactualiseerde JG-OGW met een factor 3,9 is verhoogd. De nationale toelatingsautoriteit, het Ctgb, toetst momenteel alle in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op basis van dimethenamid-P opnieuw. Hierbij

[4] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/05/19/afzetgegevens-gewasbeschermingsmiddelen-in-nederland;

wordt op basis van een nieuw-ontwikkelde wettelijk vastgelegde selectiemethodiek bepaald of de overschrijdingen van de KRW-norm voor dimethenamid-P in KRW-waterlichamen structureel van aard zijn. Als dat het geval is, zal de toelating van gewasbeschermingsmiddelen op basis van deze stof worden herbeoordeeld volgens een nieuwe aangescherpte en wettelijk vastgelegde beoordelingsmethodiek, gebaseerd op de KRW-milieukwaliteitsnormen. Daarnaast wordt in de komende planperiode door overheid, bedrijfsleven en ngo's op basis van een in 2026 gesloten convenant samengewerkt aan de doelen van de KRW.

Verantwoording en doelbereik

Dimethenamid-P: Doelverlaging - onhaalbaar

Voor de specifieke verontreinigende stof Dimethenamid-P is het KRW-doel niet bereikt, door een aantasting van het waterlichaam ten gevolge van menselijke activiteiten die sociaal-economische behoeften dienen, te weten het gebruik als gewasbeschermingsmiddel. Voor deze stof wordt de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW ingeroepen. Dit betekent dat voor deze stof een minder strenge doelstelling wordt vastgesteld, te weten de huidige toestand, omdat het bereiken van het KRW-doel onhaalbaar is gebleken binnen de termijn van SGBP3.

Van 2022 tot 2025 is in Nederland gewerkt met een Nationaal Actieplan Duurzaam Gebruik Gewasbeschermingsmiddelen, onder andere met als doel om de emissies van stoffen die de waterkwaliteitsnormen overschrijden te verminderen, inclusief Dimethenamid-P. Specifiek voor Dimethenamid-P is hiertoe een emissiereductieplan opgesteld. Ook werkt Nederland met een Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030. Het doel van dit programma is om in 2030 nagenoeg zonder emissies naar het milieu te werken. Hiervoor zijn de afgelopen jaren acties uitgevoerd in het kader van een geïntegreerde aanpak, preventie en emissie-reducerende maatregelen.

Gelet op de huidige kennis, bestaat op dit moment onvoldoende inzicht in emissies om exacte teeltlocaties rechtstreeks met normoverschrijdingen in verband te brengen. Daardoor konden nog geen doelmatige en uitvoerbare maatregelen worden geïdentificeerd waarvan voldoende zeker was dat zij tot het bereiken van het KRW-doel zouden leiden. Daarmee was het doelbereik voor alle bronnen van Dimethenamid-P onhaalbaar en wordt de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW ingeroepen.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam. Daarmee wordt voor Dimethenamid-P wel aan de KRW voldaan, ook al is het KRW-doel niet bereikt.

De nationale toelatingsautoriteit, het Ctgb, toetst momenteel alle in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op basis van Dimethenamid-P opnieuw. Hierbij wordt op basis van een nieuw-ontwikkelde wettelijk vastgelegde selectiemethodiek bepaald of de overschrijdingen van de KRW-norm voor Dimethenamid-P in KRW-waterlichamen structureel van aard zijn. Als dat het geval is, zal de toelating van gewasbeschermingsmiddelen op basis van deze stof worden herbeoordeeld volgens een nieuwe aangescherpte en wettelijk vastgelegde beoordelingsmethodiek, gebaseerd op de KRW-milieukwaliteitsnormen. Naar verwachting zal dit leiden tot óf het herzien van de toelating op een wijze waarmee wel aan de KRW-norm voor Dimethenamid-P wordt voldaan, óf het intrekken van de toelating.

Daarnaast wordt in de komende planperiode door overheid, bedrijfsleven en ngo's op basis van een in 2026 gesloten convenant samengewerkt aan de doelen van de KRW. Er wordt een combinatie van instrumenten, maatregelen en middelen ingezet om de waterkwaliteit te verbeteren, drinkwaterbronnen te beschermen, huidige normoverschrijdingen weg te nemen en nieuwe normoverschrijdingen structureel te voorkomen. Als de uitvoering van de maatregelen uit het convenant niet leidt tot volledig KRW-doelbereik voor Dimethenamid-P en als er ook geen sprake is van een herziening of intrekking van de toelating door het Ctgb, zullen de algemene regels in het Besluit activiteiten leefomgeving worden aangepast, en/of zal extra inzet worden gepleegd op toezicht en handhaving. Beide maatregelen worden op een wijze genomen die maakt dat wel geheel aan de KRW-norm voor Dimethenamid-P wordt voldaan.

Referenties

Update Emissiereductieplan Dimethenamid-p (2025) - https://www.toolboxwater.nl/wp-content/uploads/samenvatting-ERP-dimethenamid-p-2025.pdf